

Thema in groep 4

De nulfase: de voorbereiding

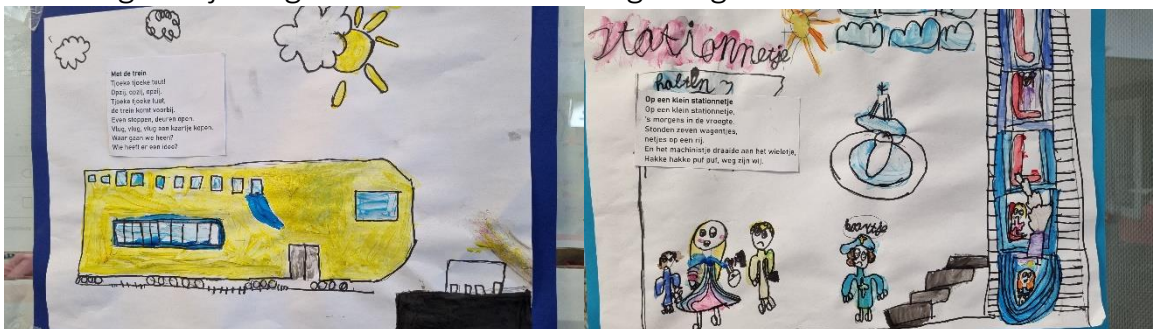
We gaan het deze themaperiode hebben over verkeer in onze middenbouwgroepen. Per klas hebben we gekeken welk subthema past bij de actualiteit en betekenissen van de kinderen en de bedoelingen.

In onze groep kwamen we uit op: de trein.

We bereiden ons thema voor aan de hand van een half-open thema planning. En vullen hierbij bedoelingen en (start)activiteiten in. Gaandeweg kan dit worden aangevuld of veranderd, mocht blijken dat de leerlingen een andere richting op willen. We denken ook na over spullen, boeken en teksten die we vast moeten gaan verzamelen.

Fase 1 de oriëntatiefase: het starten van thematiseren en samen oriënteren in de groep

De week dat we het thema openen, werken we met de hele school een week over poëzie. We starten daarom dit thema door verschillende gedichten over de trein te verdelen onder de kinderen. Kinderen lezen hun gedicht en wisselen daarna hun gedichten uit en gaan erover in gesprek. Ze maken vervolgens tekeningen bij het gedicht dat ze hebben gekregen.

Startactiviteit resultaten.

Kinderen maken vaak individueel of in tweetallen een woordweb of een mindmap over het nieuwe thema. Dit keer hebben we gekozen om de kinderen op te laten schrijven: wat weten we al en wat willen we nog weten? We hebben namelijk gemerkt dat onze vragenwand, de vorige thema's niet echt gevuld raakte. Hierdoor hopen we dat we meer vragen vanuit de kinderen krijgen om dit thema mee aan de slag te gaan.

Daarna gaan we een gezamenlijk woordweb maken. Zo kunnen we inventariseren welke kennis er al is bij de kinderen en welke associaties de kinderen maken bij het thema.

Fase 2 onderzoeksfase: opbouwen en uitvoeren van onderzoeksactiviteiten

Nu gaan we samen op onderzoek uit. Samen met de kinderen bepalen we welk spelverhaal in de groep wordt opgebouwd. De kinderen zijn er al snel uit: ze willen een trein gaan bouwen.

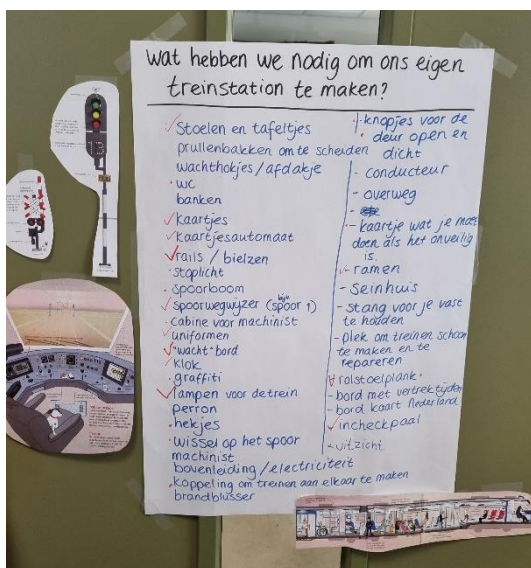
Maar hoe ziet zo'n trein en alles wat erbij hoort er dan uit? We gaan op (bronnen)onderzoek uit! We lezen teksten, kijken in boeken en bekijken filmpjes over het thema. Bij een vorig thema hebben we gemerkt dat we weinig boeken met goede teksten konden vinden. Deze keer hebben we veel bruikbare teksten en boeken. Kinderen zijn ook enthousiast om daarin te lezen over het onderdeel van de trein waar zij aan werken.

Themaboeken in onze klas.

Kinderen vertellen ook over hun eigen ervaringen of vertellen over gesprekken die ze met (groot)ouders over het thema hebben gehad.

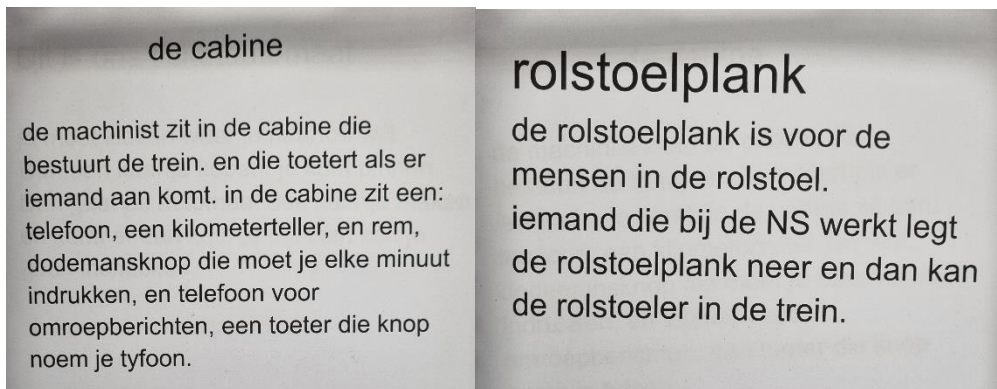
We vullen ons woordweb aan en kijken dan wat we al kunnen gaan maken. Dit hebben we op een groot vel geschreven en steeds aangevuld wanneer we weer meer leerden over het onderwerp.

Wat hebben we nodig en wat gaan we maken?

Dan maken de kinderen, in groepjes, een werkplan over het onderdeel waar ze mee aan de slag willen. Samen kijken we wat ze nodig hebben en hoe ze moeten gaan starten.

Dan gaan ze aan slag. Is het onderdeel klaar? Dan schrijven ze kort wat informatie voor de rest van de klas. Zij zijn nu immers de experts van dat onderdeel. Deze informatie komt in een informatieboekje over ons treinstation Swolgen-Tienray.

Teksten informatieboekje, geschreven door de kinderen.

Om de kinderen een extra impuls en diepgang te geven aan onze hoek, maken we ook gebruik van praktijkonderzoek. De conducteur komt op bezoek en de kinderen stellen vragen en schrijven antwoorden in hun eigen woorden op. Deze vragen en antwoorden komen weer op onze vragenwand.

Een conducteur op bezoek.

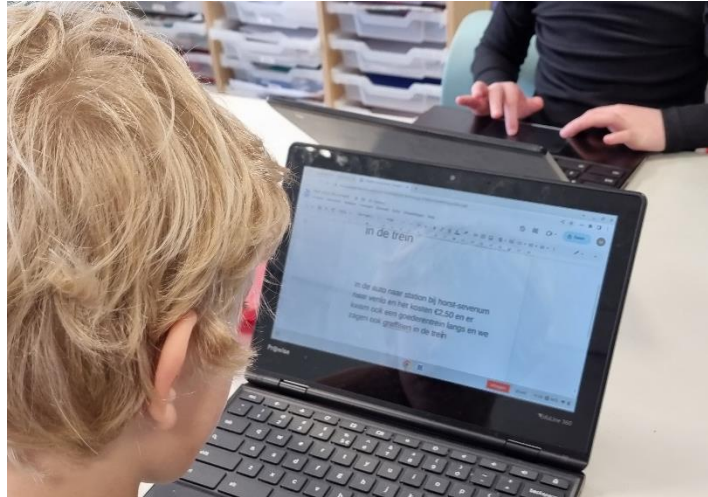
In de derde week van ons thema gaan we nog een keer op praktijkonderzoek uit. We maken een ritje met de trein! Dit is echt heel waardevol! We merken het al meteen als we op het perron staan; kinderen herkennen de dingen die ze op school al gelezen of gehoord hebben in de praktijk. Ze ervaren en leren deze dag

een heleboel: een kaartje kopen, door de 1^e en 2^e klasse lopen, kijken naar de stations die we voorbij gaan, in de cabine van de machinist kijken, veilig oversteken op een perron. De kinderen (en leerkrachten) kijken hun ogen uit. Gedurende dit uitstapje merken we het al... er zijn nog heel veel dingen die we nog kunnen toevoegen aan ons spel en thema!

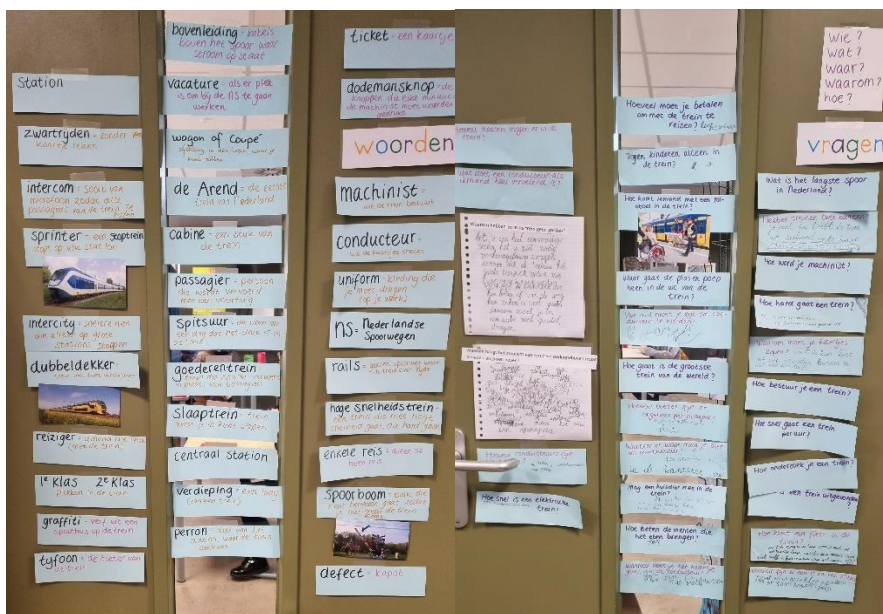
Een uitstapje met de trein!

We hebben foto's gemaakt, zodat we in de klas nog eens rustig kunnen bekijken wat we allemaal hebben gezien en wat er nog in onze trein moet komen. Ook schrijven de kinderen over hun ervaring en wat ze hebben geleerd tijdens het uitstapje.

De leerling schrijft over het uitstapje.

Ondertussen ontstaat er steeds meer een rijke leeromgeving. Door teksten die aansluiten bij de kinderen ontstaat er een informatiewand. De (moeilijke) woorden die we tegenkomen in teksten, gesprekken, boeken, filmpjes schrijven we samen met de betekenis op en hangen we op de woordenmuur. Deze komen regelmatig terug in onze gesprekken, tijdens het rollenspel, bij het maken van teksten voor en over de trein.

De vragen- en woordendeur

Wij als leerkrachten doen mee in activiteiten van de kinderen. We begeleiden en coachen de leerlingen tijdens de verschillende onderzoeken en activiteiten.

Samen lezen in het informatieboek.

De kinderen zijn hard aan het werk, ze bepalen welke route je vanuit ons station kunt nemen en ze maken de witte stippellijn voor ons perron.

Tijdens de eerste keer dat de kinderen in de rollen kruipen, merken we dat ze een beetje aanrommelen, ze spelen nog niet echt een rol. Dit bespreken we met ze en dan gaan wij als leerkracht na een tijdje meespelen. We laten zien hoe je als conducteur, machinist of reiziger handelt.

En we zien al snel verschil. Kinderen wisten gewoon nog niet welke handelingen nou precies bij hun rol hoorden.

We laten het onderdeel spelen in de sociaal-culturele praktijk regelmatig

terugkomen aan het einde van de dag. Zo vraagt de leerkracht de ene keer om de machinist van die dag nog eens te laten zien aan de hele groep wat hij heeft gedaan toen bleek dat de remmen defect waren. Een andere keer laat de leerkracht samen met een leerling nog een kort stukje spel zien voor de hele groep of vertellen kinderen over hun ervaring in de hoek.

Het rollenspel in en om de trein.

En dan, op een dag... vinden de leerlingen het spelen van de reiziger ineens niet meer zo interessant. We bespreken dit met de groep. En wat blijkt. Als reiziger in onze trein is het een beetje eentonig. Je koopt een kaartje, gaat zitten, wordt gecontroleerd en stapt weer uit.

Daar moet verandering in komen. Dus stellen we aan de kinderen de vraag: wat voor situaties zouden zich in de trein kunnen voordoen bij de rol van reiziger? Op de eerste dag zijn er een paar ideeën, die schrijven we op en doen we in een doosje. Hier kunnen de reizigers op zien wat voor rol ze gaan spelen.

De dagen daarna komen er steeds meer ideeën.

Scriptkaartjes voor de machinist

Lezen wat voor 'probleem' de rol heeft

Daarna kunnen ook de machinist en de conducteur niet ontbreken aan ons doosje met spelideeën.

En zo zijn alle rollen in hoek ineens weer geliefd bij iedereen.

Fase 3 afrondingsfase: uitkomsten vastleggen, presenteren en samen evalueren.

Nu is het tijd om ons thema passend af te sluiten. Met de kinderen hebben we al in het begin van het thema besloten dat ouders een ritje mogen komen maken in onze trein.

Voordat de ouders komen, geven de kinderen van de klas elkaar nog een rondleiding. Want iedereen heeft aan een ander onderdeel gewerkt en is dus expert op een ander gebied. Er wordt nog even goed uitgelegd hoe de rolstoelplank precies werkt, om de hoeveel minuten de dodemansknop moet worden ingedrukt en wat er moet gebeuren als er een kapotte bovenleiding is. Ze spreken echte vaktaal!

De passagier in de rolstoel (en hulphond) wordt door het personeel geholpen om bij de trein te komen.

Dan is het tijd voor om de ouders te laten zien wat we de afgelopen weken gedaan hebben. De kinderen zijn super enthousiast. Ze leiden de ouders rond door middel van het informatieboekje waarin we alle teksten die de kinderen hebben geschreven over het onderwerp hebben verzameld.

En dan gaan ook de ouders een kaartje kopen en maken ze een ritje vanaf ons mooie station.

Verder laten de kinderen ook nog de leeromgeving aan ouders zien, de vragenwand, de teksten, de woordmuur en alles wat ze gemaakt hebben wordt getoond. Dan is er ook nog de quiz die we met alle kennis van dit thema, samen gemaakt hebben. De kinderen zijn erg gedreven om aan het einde van het thema, hun ouders te laten zien wat ze hebben geleerd en wat ze nu beter kunnen in de echte wereld.

De kinderen leiden hun ouders rond.

We kijken terug met de kinderen op het thema. Waar ze trots op zijn, mogen ze in mijn rapportfolio zetten. Sommige kiezen voor het blad waarop we geëvalueerd hebben wat ze allemaal hebben geleerd, anderen willen een foto van het onderdeel dat ze gemaakt hebben van de hoek en sommige kinderen willen een stuk tekst dat ze zelf geschreven hebben in het rapportfolio.

We vragen ook aan de kinderen wat ze het leukst vonden van het thema. Daar waren ze heel eensgezind over: het uitstapje met de échte trein.

Een week na de afsluiting, kijken de leerkrachten samen met de collega's van de middenbouw terug op de inhoud, de brede en specifieke doelen die ze hebben gekozen, de winst en betekenis voor de kinderen en hun eigen rol. Vervolgens kijken we welke ervaringen en leerpunten we meenemen naar een volgend thema.

Zo hebben we bijvoorbeeld ervaren hoe waardevol goede boeken en teksten zijn bij dit thema. Ze geven de kinderen kennis die jij als leerkracht ook niet altijd hebt.

En ook het meespelen, voordoen en nabespreken is een van de punten die we zeker meenemen naar een volgend thema.

En ook wij als leerkrachten waren er samen over uit: het uitstapje met de trein heeft de meeste indruk gemaakt. Het was echt een mooie impuls en heeft ervoor gezorgd dat het heel betekenisvol thema is geworden, met een sociaal-culturele praktijk waar voor ons gevoel alles samen kwam!